

**«Қазақмыс» СК» АҚ
Директорлар кеңесінің
шешімімен
БЕКІТІЛДІ
Хаттама № 110
«28» декабрь 2023 ж.**

Сапа менеджменті жүйесі ПС-120-21		Редакция 05
«ҚАЗАҚМЫС» САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ МҮНАЙ ОПЕРАЦИЯЛАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ҚАҒИДАЛАРЫ		
Әзірленді: <i>Андеррайтер - Сапарғалиев Е.</i>		
Келісілді:		
Дата	Время	Ход исполнения
20.12.2023	16:07:43	Начальник управления андеррайтинга / Полянская М.В. > В работу
20.12.2023	16:32:49	Представитель руководства по качеству / Белобродская А.С. > Согласовано
21.12.2023	12:17:19	Член Правления, Заместитель председателя Правления / Мухамедов И.Х. > Согласовано
21.12.2023	14:26:09	Начальник службы комплаенс / Кембаева А. > Согласовано (согласовано)
22.12.2023	17:45:17	Заместитель председателя Правления / Сванкулова Е. > Согласовано (согласовано)
25.12.2023	21:22:53	Начальник службы управления рисками / Керейбаева А.М. > Согласовано (Согласовано)
27.12.2023	08:10:15	Начальник управления страховых выплат / Естаев Т.Б. > Согласовано
27.12.2023	12:17:07	Начальник службы управления рисками / Керейбаева А.М. > Согласовано (Согласовано)
28.12.2023	10:55:16	Начальник отдела по правовой работе / Каналина К.Т. > Согласовано (Согласовано)
28.12.2023	12:39:39	Председатель Правления / Джанғалиева А.А. > Подписать
Түпнұсқаны шығарғандар:		
Андеррайтинг басқармасының басты		 М. Полянская
Басшылықтың сапа жөніндегі өкілі		 А. Белобродская

Алматы қаласы

МАЗМҰНЫ

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.....	3
3. БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР.....	3
4. САҚТАНДЫРУ БӨЛІМДЕРІ	5
5. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ, ОНЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ. ФРАНШИЗА	9
6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ	10
7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ	11
8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ.....	12
9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	12
10. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ӘРЕКЕТТЕРІ.....	13
11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ. САҚТАНУШЫНЫ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ЖЕТІСПЕЙТІН ҚҰЖАТТАР ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ МЕРЗІМІ	14
12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ТАЛАПТАРЫ.....	15
13. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ.....	17
14. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ	17
15. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЫ	18
16. СУБРОГАЦИЯ.....	18
17. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ТАЛАПТАРЫ	18
18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ.....	20
19. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР	20

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. Осы «Қазақмыс» сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының мұнай операцияларын ерікті Сақтандыру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар), бұдан әрі Сақтандырушы деп аталатын «Қазақмыс» СК» АҚ талаптарында мұнай операцияларын ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты) жасасады.
- 1.2. Сақтандыру шарттары бұдан әрі Сақтанушы деп аталатын жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды тұлғалармен (меншік нысанына қарамастан) жасалады.
- 1.3. Осы Қағидалардың талаптарындағы Сақтандыру шарты 4 (төрт) бөлімді қамтуы мүмкін:
А-бөлімі. Мұнай операцияларында пайдаланылатын мүлікті сақтандыру.
В-бөлімі. Бұрғылау ұңғымасын бақылауды жоғалтуға байланысты күтпеген залалдарды сақтандыру.
С-бөлімі. Үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне және қоршаған табиғи ортаға зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру.
Д-бөлімі. Қызметкерге зиян келтіргені үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

- 2.1 Осы Қағидалар төмендегі құжаттарға сәйкес әзірленді:
- «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
 - Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі;

3. БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

Пайда алушы	Сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға.
Тең Сақтанушы	Сақтандырушының клиенті (Сақтанушысы, сақтандырылған тұлғасы) болып табылмайтын жеке немесе заңды тұлға.
Сақтандыру сомасы	Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттенетін ақша сомасы. Сақтандыру сомасы сақтандыру мерзімі ішінде Сақтандырушының жауапкершілігінің жалпы лимиті болып табылады.
Сақтандыру жағдайы	мүліктің жоғалуына /жойылуына немесе зақымдалуына әкеп соқтырған оқиға, оның басталуымен мүлікті Сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейді;
Сақтандыру мүддесі	Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) тәуекелдерді болдырмауға және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуге мүліктік мүддесі;
Мұнай	шикі мұнай, газ конденсаты және табиғи газ, сондай-ақ шикі мұнайды, табиғи газды тазартудан және жанғыш тақтатастарды немесе шайырлы құмдарды өңдеуден кейін алынған көмірсутектер.
Табиғи газ	қалыпты атмосфералық температура мен қысымда газ тәрізді фазада болатын көмірсутектер, соның ішінде майлы газ, құрғақ газ, майлы газдан сұйық көмірсутектерді шығарғаннан немесе бөлгеннен кейін қалған ілеспе газ және сұйық немесе газ тәрізді көмірсутектермен бірге өндірілген көмірсутексіз газ
Шикі мұнай	жер қойнауынан қалыпты атмосфералық температура мен қысым кезінде сұйық күйде алынатын, оның ішінде табиғи конденсация арқылы табиғи газдан түзілген дистиллят немесе конденсат деп аталатын сұйық көмірсутектерді қоса алғанда, олардың үлес салмағына қарамастан кез келген көмірсутектер.

Газ конденсаты	қабаттық қысым мен температура нәтижесінде газ конденсатты кен орындарын пайдалану кезінде табиғи газдардан бөлінетін сұйық көмірсутектер қоспасы.
Мұнай операциялары	жерасты мұнай қоймалары мен резервуарларын барлау, өндіру, салу және пайдалану, өзендер, көлдер және өзге де ішкі су айдындары шегінде құрлықта жүргізілетін мұнай-газ құбырларын салу және пайдалану жөніндегі жұмыстар, сондай-ақ теңіздегі мұнай операциялары
Барлау	мұнайды іздеуге және барлауға байланысты кез-келген операциялар, оларға собынмен бірге мыналар кіреді: геологиялық-геофизикалық зерттеулер; құрылымдық бұрғылау; іздістіру және барлау ұңғымаларын бұрғылау, сондай-ақ барлаудағы кен орындарында тәжірибелік-өнеркәсіптік жұмыстар.
Өндіру	мұнайды жер бетіне шығарумен байланысты кез-келген операциялар, соның ішінде: жерасты және жерүсті өнеркәсіптік жабдықтар мен құрылыстарды салу және пайдалану; мұнайды жер бетіне шығару, пайдалану ұңғымаларында жұмыс процесін ұйымдастыру және қолдау; мұнайды өңдеу және тазарту; мұнайдан ілеспе компоненттерді алу, сондай-ақ табиғи және мұнай газын кәдеге жарату және сұйылту.
Мұнай-газ құбырларын салу және пайдалану	құрлықта, өзендерде, көлдерде, теңізде және өзге де ішкі су айдындарында мұнай-газ құбырларын салу, төсеу және пайдалану мақсатында жүргізілетін кез келген жұмыстар (операциялар).
Жерасты мұнай қоймалары мен резервуарларын салу және пайдалану	жерасты мұнай және газ қоймалары мен резервуарларын салуға және пайдалануға байланысты кез келген жұмыс.
Теңіздегі мұнай операциялары	теңізде жүзеге асырылатын мұнай-газ құбырларын барлау, өндіру, сондай-ақ салу және пайдалану.
Теңіз	бұл судың беті мен қалыңдығын, сондай-ақ теңіз түбін білдіреді.
Мұнай-газ құбырлары	мұнайды тасымалдауға арналған құбыржолдар, оның ішінде магистральдық құбыржолдар, құрама коллектор режимінде жұмыс істейтін құбыржолдар, сондай-ақ құбыржолдар жүйесі не оның жекелеген бөліктері, бақылау және оқшаулау жүйелері, электрохимиялық қорғау жүйелері арқылы тасымалданатын заттарды тазарту, сепарациялау және сұйылту жөніндегі жабдықтар мен механизмдер және осындай құбыржолдарға қызмет көрсетуге арналған өзге де жабдықтар.
Теңіздің ластануы	теңіз ортасына және оның жағалауына материалдардың, заттардың, энергияның, шудың, дірілдің түсуі, сондай-ақ адамдардың денсаулығына, теңіздің тірі ресурстарына және теңіз экожүйесіне зиян келтіруге қабілетті не кедергі келтіретін немесе әкелетін не теңізде заңды қызметті жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлғаларға зиян немесе залал келтіруге қабілетті сәулелер мен өрістердің әртүрлі түрлерінің пайда болуы.
Франшиза	Сақтандыру шартының талаптарында көзделген Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалдарды өтеуден босату. Франшиза (шартты, шартсыз) Тараптардың келісімімен айқындалады.

	<p>Шартты (шегерілмейтін) франшиза - Сақтандырушы франшизаның белгіленген сомасынан аспайтын залал үшін жауапкершіліктен босатылады және егер оның мөлшері франшиза сомасынан артық болса, залалды толық өтеуге тиіс.</p> <p>Шартсыз (шегерілетін) франшиза - Сақтандырушының жауапкершілігі франшиза сомасын шегергендегі шығын мөлшерімен айқындалады.</p>
--	--

4. САҚТАНДЫРУ БӨЛІМДЕРІ

А-БӨЛІМІ. МҰЛІКТІ САҚТАНДЫРУ

4.1. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ

4.1.1. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру объектісі Сақтанушының сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде мұнай операцияларын жүргізу кезінде туындайтын және Сақтанушының мынадай мүлкін иеленуге, пайдалануға, билік етуге байланысты мүлктік инте-ресурстары болып табылады:

- 1) ғимараттар мен құрылыстар, беру құрылғылары;
- 2) құбырлар (мұнай және газ);
- 3) бұрғылау платформаларының корпустары мен механизмдері,
- 4) геологиялық барлау және іздестіру жұмыстары кезінде қолданылатын мамандандырылған құрылғылар мен жабдықтар;
- 5) мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану және оларға қызмет көрсету жөніндегі қосалқы бөлшектер, агрегаттар, сондай-ақ басқа да материалдар;
- 6) резервуарлардағы бұрғылау ерітінділері немесе қабаттық сұйықтықтар;
- 7) арнайы қоймаларда сақталатын және мұнай, газ құбырларында тасымалданатын дайын өнім;
- 8) аяқталмаған өндіріс және күрделі құрылыс объектілері;
- 9) басқа да мұнай мүлкі мен жабдықтары.

4.1.2. Осы бөлім бойынша сақтандыру мыналарға қолданылмайды:

- а) топырақты, дренаждық заттарды, қорғаныс жабындарын және су құбырларын қоса алғанда, жер;
- б) жолдар, тротуарлар, өткелдер, ұшу-қону жолақтары, теміржол төсемі, каналдар, бөгеттер, пирстер, айлақтар, көпірлер, доктар мен туннельдер;
- в) құрлықтағы, әуе, теңіз көліктері, егер олар бұрғылау жабдығының бір бөлігі ретінде арнайы айтылмаса;
- г) тасымалдау процесінде тауарлар немесе мүлік;
- д) құламаған орман, көпжылдық екпелер және тамырдағы егін;
- е) жануарлар, құстар, балықтар және басқа да тіршілік иелері;
- ж) қолма-қол ақша, бағалы металдар құймалары, монеталар, чектер, маркалар, асыл тастар, өнер туындылары, антиквариат, бағалы қағаздар, облигациялар, кез келген түрдегі құжаттама, компьютерлік деректер банктері, қолжазбалар, жоспарлар, сызбалар, жобалар, шаблондар және модельдер.

4.2. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

4.2.1. Қағидалардың осы бөліміне сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша төмендегідей тәуекелдер сақтандырылады:

- 1) осы Қағидалардың **4.1.**-тармағында санамаланған мүлктің және жер бетінде және теңізде пайдаланылатын және мынадай оқиғалардың салдарынан жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдалуы:
 - а) өрт, жарылыс, дауыл, боран, су тасқыны, нөсер, бұршақ, найзағай, су басу;
 - б) мұнай, газдың күтпеген шығарындылары;
 - в) ұңғыманың бақылаудан шығуы.

- 2) мынадай оқиғалардың салдарынан жер астында пайдаланылған бұрғылау құралдары мен басқа да жабдықтардың жоғалуы (жойылуы) немесе бүлінуі:
 - а) өрт немесе жарылыс.
 - б) мұнай немесе газдың күтпеген шығарындылары;
 - в) кратерлердің, грифондардың, шұңқырлардың кенеттен пайда болуы.
- 4.2.2. Сақтандыру шартында Тараптардың келісімі бойынша ерекше ескерілген, төмендегілердің салдарынан мүліктің жоғалуы (жойылуы) немесе бүліну қаупі сақтандырылуы мүмкін:
 - 1) жердің сілкінісі немесе жанартаудың атқылауы;
 - 2) жер асты суларының енуі;
 - 3) жылыту жүйесінің, су құбыры және кәріз желілерінің авариялары;
 - 4) басқарылатын ұшу аппараттарының немесе олардың сынықтары мен олардан жасалған заттардың құлауы;
 - 5) электр энергиясын беруді тоқтату.

4.3. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

- 4.3.1. Сақтандыру сомасы Сақтанушының Сақтандырушымен келісімімен айқындалады.
- 4.3.2. Сақтанушының мүлкі келесі мөлшерде сақтандырылуы мүмкін:
 - 1) ғимараттар, құрылыстар, беру құрылғылары, мұнай, газ құбырлары, машиналар, жабдықтар және басқа да негізгі құралдар шарт жасасу сәтіне нақты құн мөлшерінде;
 - 2) өз өндірісінің де, кәсіпорын сатып алған да тауарлық-материалдық құндылықтар, жартылай фабрикаттар - тозуды шегергендегі нақты құны мөлшерінде;
 - 3) аяқталмаған құрылыс сатысындағы объектілер - шарт жасасу сәтіне нақты жүргізілген материалдық және еңбек шығындары мөлшерінде;
 - 4) өзі тиесілі жалға берушінің бухгалтерлік есебінің деректері бойынша оның баланстық құнына сүйене отырып, лизинг шарты бойынша алынған басқа мүлік.

В-БӨЛІМІ. БҰРҒЫЛАУ ҰҢҒЫМАСЫН БАҚЫЛАУДЫ ЖОҒАЛТУҒА БАЙЛАНЫСТЫ КҮТПЕГЕН ЗАЛАЛДАРДЫ САҚТАНДЫРУ

4.4. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ

- 4.4.1. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру объектісі Сақтанушының сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде мұнай операцияларын жүргізу кезінде туындайтын және Сақтанушының сақтандырылған ұңғымаларды бақылауды қалпына келтіруге, сақтандырылған ұңғымаларды немесе олардың кез келген учаскесін қайта бұрғылауға және қалпына келтіруге, қоқыстарды жоюға, бұзылған (бүлінген) мүлікті бөлшектеуге, бұзуға, нығайтуға байланысты күтпеген шығыстар тәуекелімен байланысты мүліктік мүдделері болып табылады.
- 4.4.2. Қағидалардың осы бөлімі бойынша шығындар мен шығыстар тәуекелі тек Сақтанушының өзі және оның пайдасына сақтандырылуы мүмкін.

4.5. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

- 4.5.1. Қағидалардың осы бөліміне сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушының төмендегілерге жұмсаған шығындары мен шығыстарының тәуекелі сақтандырылады:
 - 1) бақылаудан шыққан сақтандырылған ұңғыманы бақылауды қалпына келтіруге немесе қалпына келтіруге байланысты, бірақ ұңғыма қайтадан бақылауға алынғанға дейін болған шығындар мен шығыстар ғана;
 - 2) сақтандырылған ұңғыманың жер бетінен немесе теңіз түбінен жылыстап жатқан өрттің, сақтандырылған ұңғыманың бақылаудан шығуы нәтижесінде туындайтын басқа ұңғымалардың өртін сөндіру немесе сөндіру әрекеті кезінде,
 - 3) бақылаудан шығу немесе сақтандырылған ұңғыманың өртенуі қаупі бар өзге де өртті сөндіру кезінде;

4) егер ұңғыманың бақылаудан шығуы немесе бұрғылау, жөндеу жабдығының немесе бұрғылау платформаларының жер бетінен немесе теңіз түбінен жарылуы, найзағайдың соғуы, көліктің жер үсті, су немесе ауа құралдарымен соқтығысуы, дауыл немесе бұрғылау платформаларының зақымдануы салдарынан ұңғымалардың зақымдануы немесе жойылуы орын алса, сақтандырылған ұңғымаларды немесе олардың кез келген учаскесін қайта бұрғылауға немесе қалпына келтіруге дауыл, су тасқыны, бұрғылау ұңғымасының, дерриктің немесе кранның құлауы, бұрғылау қондырғыларының, дерриктердің немесе дінгектердің ұңғымаға шөгуі немесе тартылуы, жер сілкінісі, жанартау қызметі, зәкірлермен, якорь тізбектерімен, қалтқылармен немесе балық аулау құралдарымен соқтығысу.

4.5.2. Ұңғыма ұңғыманың аузынан жер бетіне, теңіз түбіне немесе басқа су айдындарының түбіне шығатын бұрғылау ерітіндісінің, мұнайдың, газдың немесе судың ағыны геологиялық себептерге байланысты кенеттен және күтпеген жерден пайда болған жағдайда ғана бақылаудан шығып кеткен болып есептеледі және ол жеткілікті жылдам бола алмайды:

- 1) кәсіпшіліктегі превенторларды немесе шығарындылардың алдын алуға арналған өзге де жабдықтарды пайдалану арқылы тоқтатылған;
- 2) бұрғылау ерітіндісінің параметрлерін өзгерту арқылы немесе тампондау құралдары арқылы тоқтатылған;
- 3) тиісті пайдалы қазбаларды өндіру үшін балық аулау және айналасындағылар үшін қауіп-қатерсіз пайдаланылған.

4.5.3. Ұңғыманы бақылау мемлекеттік тау-кен техникалық қадағалау органдары немесе өзге де уәкілетті органдар бұл туралы тиісті құбылыс болған сәттен бастап қалпына келтірілді деп есептеледі. Бұл ретте:

- 1) бақылаудан шыққан ағын тоқтайды, тоқтатылады не аман-есен тоқтатылуы немесе тоқтатылуы мүмкін
- 2) бұрғылау ұңғымаларында орын алған, бақылау нәтижесінде тоқтатылған бұрғылау, тереңдету, қызмет көрсету, қайта өңдеу, аяқтау, жөндеу немесе ұқсас операциялар қайта басталды немесе қайта басталуы мүмкін немесе
- 3) бұрғылау ұңғымалары өндірістің бұрынғы жай-күйіне қайтарылуы, жабылуы не ұңғыманы бақылауды жоғалтқанға дейін болған кез келген ұқсас жай-күйге қайтарылуы немесе
- 4) бақылаудан шыққан ағын қауіпсіз бағытталады немесе өндіріс процесіне қауіпсіз бағытталуы мүмкін.

4.6. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

4.6.1. Сақтандыру сомасы Сақтанушының Сақтандырушымен келісімімен айқындалады.

4.6.2. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру кезінде Сақтандыру шартында мыналар белгіленуі мүмкін:

- 1) жауапкершіліктің жиынтық шекті көлемі, бұл жағдайда Сақтандыру шартының қолданылу кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша барлық сақтандыру төлемдерінің сомасы осы көлемнен аспауға тиіс;
- 2) әрбір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі.

С-БӨЛІМІ. ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ӨМІРІНЕ, ДЕНСАУЛЫҒЫНА НЕМЕСЕ МҮЛКІНЕ ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ТАБИҒИ ОРТАҒА ЗИЯН КЕЛТІРГЕНІ ҮШІН АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ САҚТАНДЫРУ

4.7. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ

4.7.1. Сақтанушының сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде мұнай операцияларын жүргізу кезінде туындайтын және оның Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүдделері Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру объектісі болып табылады.

4.7.2. Осы бөлім бойынша Сақтанушының өзі ғана және үшінші тұлғалардың (Пайда алушылардың) пайдасына ғана жауапкершілік тәуекелі сақтандырылуы мүмкін.

4.8. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

4.8.1. Қағидалардың осы бөліміне сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне не авария, өрт, жарылыс, мұнайдың, газдың күтпеген шығарындылары немесе ұнғыманың бақылаудан шығуы салдарынан қоршаған табиғи ортаға зиян келтіргені үшін мұнай операцияларын жүргізу кезінде Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау қаупі сақтандырылады.

4.9. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

4.9.1. Сақтандыру сомасы Сақтанушының Сақтандырушымен келісімімен айқындалады.

4.9.2. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру кезінде Сақтандыру шартында мыналар белгіленуі мүмкін:

- a) жауапкершіліктің жиынтық шекті көлемі, бұл жағдайда Сақтандыру шартының қолданылу кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша барлық сақтандыру төлемдерінің сомасы осы көлемнен аспауға тиіс;
- b) әрбір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
- c) сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде бір және/немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жиынтығында бір немесе бірнеше адамға қатысты өмірге, денсаулыққа зиян келтіргені үшін жауапкершіліктің шекті көлемі;
- d) сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде бір немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жиынтығында әрбір бір немесе бірнеше тұлғаның мүлкіне залал келтіргені үшін жауапкершіліктің шекті көлемі.

D БӨЛІМІ. ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ЗИЯН КЕЛТІРГЕНІ ҮШІН ЖҰМЫС БЕРУШІНІҢ АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН САҚТАНДЫРУ

4.10. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ

4.10.1. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру объектісі Сақтанушының сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде мұнай операцияларын жүргізу кезінде туындайтын және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен оның міндетіне байланысты жазатайым оқиға немесе кәсіптік ауру салдарынан қызметкердің өмірі мен денсаулығына олардың еңбек (қызметтік) міндеттерін атқаруы кезінде келтірілген зиянды өтеу міндеті болып табылады.

4.11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

4.11.1. Қағидалардың осы бөліміне сәйкес жасалған Сақтандыру шарты бойынша жұмыс берушінің мұнай операцияларын жүргізу кезінде оның еңбек (қызметтік) міндеттерін атқаруы кезінде өміріне не денсаулығына зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау тәуекелі сақтандыру тәуекелі болып табылады:

- 1) еңбекке уақытша жарамсыздық және / немесе
- 2) еңбек ету қабілетінен толық немесе ішінара айырылу (мүгедектік) және / немесе
- 3) қызметкердің қайтыс болуы.

4.12. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

4.12.1. Сақтандыру сомасы Сақтанушының Сақтандырушымен келісімімен айқындалады.

4.12.2. Қағидалардың осы бөлімі бойынша сақтандыру кезінде Сақтандыру шартында мыналар белгіленуі мүмкін:

- 1) жауапкершіліктің жиынтық шекті көлемі, бұл жағдайда Сақтандыру шартының қолданылу кезеңіндегі барлық сақтандыру жағдайлары бойынша барлық сақтандыру төлемдерінің сомасы осы көлемнен аспауға тиіс;
- 2) әрбір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершіліктің шекті көлемі;
- 3) сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде бір және/немесе бірнеше сақтандыру жағдайлары бойынша жиынтығында бір немесе бірнеше адамға қатысты өмірге және/немесе денсаулыққа зиян келтіргені үшін жауапкершіліктің шекті көлемі.

4.13. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕР

4.13.1. Осы бөлім бойынша сақтандыру кезінде сақтандыру жағдайы төмендегілер салдарынан (нәтижесінде) зиян келтіру болып табылмайды:

- 1) Сақтанушы қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығына жоғары қауіптілікпен байланысты спорттық жарыстарға (жаттығуларға), басқа да іс-шараларға қатысу (егер бұл Сақтандыру шартында арнайы айтылмаса);
- 2) жыныстық жолмен берілетін аурулардан туындаған немесе туындаған денсаулықтың зақымдануы;
- 3) әскери және құқық қорғау органдарында қызмет ету немесе тиісті оқудан өту кезінде алынған денсаулықтың зақымдануы;
- 4) қант диабетімен, ақ ыстықпен немесе эпилепсиямен байланысты немесе оған байланысты денсаулықтың зақымдануы;
- 5) асбесттің қызметкердің денесіне әсері.

БАРЛЫҚ БӨЛІМДЕРГЕ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР

5. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ, ОНЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ. ФРАНШИЗА

- 5.1. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандыру шартында белгіленеді және Сақтанушы Сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін соңғы қабылдағаны үшін Сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасын білдіреді.
- 5.2. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақыларының мөлшерін айқындау кезінде сақтандыру объектісін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігінен алынатын сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесін айқындайтын Сақтандырушы әзірлеген сақтандыру тарифтерін не сақтандырудың осы түрі бойынша жалпы қабылданған халықаралық практикада қолданылатын жалпыға бірдей белгіленген ставкаларды қолдануға болады.
- 5.3. Бір жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде Сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әр жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бір жылдан кем мерзімге сақтандыру кезінде сақтандыру сыйлықақысы төмендегі кестеге сәйкес есептеледі:

Дейінге мерзім	1 айға дейін	2 ай	3 ай	4 ай	5 ай	6 ай	7 ай	8 ай	9 ай	10 ай	11 ай
жылдық сақтандыру сыйлықақысынан %	20%	30%	40%	50%	60%	70%	75%	80%	85%	90%	95%

- 5.4. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес біржолғы немесе мерзімді сақтандыру жарналары түрінде қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз нысанда бөліп төлеуі мүмкін.

- 5.5. Сақтанушы Шарттың талаптарында көрсетілген мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын (кезекті сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда, егер шартта өзгеше көзделмесе, Сақтандырушының:
- 1) - бұзу күнінен бастап 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтанушының қолда бар электрондық мекенжайларына хабарлама жіберу жолымен шартты біржақты тәртіппен бұзуға;
 - 2) - егер сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға енгізу мерзімі өткен сақтандыру сыйлықақысы (кезекті сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін орын алса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға;
 - 3) - сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау кезінде мерзімі өткен сақтандыру жарнасының сомасын есепке жатқызуға құқығы болады.
- 5.6. Сақтандыру шарты шартсыз немесе шартты франшизамен жасалады.
- 5.7. Франшиза мөлшері Тараптардың келісімі бойынша белгіленеді және әрбір нақты жағдай үшін жеке тұлғамен келісіледі.

6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

- 6.1. Барлық жағдайларда (нәтижесінде) зиян келтіру және шығыстар (шығындар) сақтандыру жағдайы болып табылмайды:
- 1) соғыс; басып кіру; шет мемлекеттің дұшпандық әрекеттері; әскери немесе соған ұқсас операциялар (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан) немесе азаматтық соғыс;
 - 2) көтеріліс; ереуілдер; локауттар; халық көтерілісіне дейін өсетін немесе өсетін азаматтық тәртіпсіздіктер; бүлік; азаматтық толқулар; әскери бүлік; революция; билікті әскери басып алу немесе басып алу; тәркілеу; мүлікті реквизициялау немесе мемлекет меншігіне алу; адам атынан немесе кез келген ұйыммен бірге жасаған террористік әрекеттер^а;
 - 3) радиоактивті сәулелену немесе атом отынын жағудан радиоактивті отынмен немесе радиоактивті қалдықтармен ластану;
 - 4) теңіз деңгейінің көтерілуі нәтижесінде су басу;
 - 5) мұнай немесе газдың жоспарлы шығарындылары нәтижесінде қоршаған ортаның ластануы;
 - 6) егер олар осы адамдарға физикалық зиян келтірумен тікелей байланысты болмаса, психикалық бұзылуларда, қатты үрейленуде, шокта немесе өзге де осыған ұқсас салдарларда көрініс тапқан Сақтанушының үшінші тұлғалары мен қызметкерлерінің денсаулығына зиян келтіру;
 - 7) сақтандырылған ұнғымаға бақылауды қалпына келтіру немесе оны қалпына келтіру әрекеттері бойынша жұмыстар жүргізу, егер ол сақтандыру, инспекция немесе қадағалау органдарының аумағында әрекет ететін билік орындарының өкімі бойынша бақылаудан шығып кетті деп жарияланса, бірақ осы Қағидаларға сәйкес бақылаудан шыққан деп есептелмесе;
 - 8) алкогольдік, уыттық немесе есірткілік мас күйінде немесе дәрі-дәрмек препараттарының әсерінен сақтандырылған объектілерде жұмыс істеу нәтижесінде сақтандыру жағдайы орын алды;
 - 9) жабдықтың тозуы, механикалық не электрлік сынуы, туа біткен ақау, жасырын ақау, біртіндеп тозу, коррозия, тот, атмосфералық ылғалдылық, қату не экстремалды температура;
 - 10) Сақтанушының не басқа мүдделі Тараптың, оның қызметкерлерінің, агенттерінің не мүлкі сенімсіздік немесе кез келген адал емес іс-әрекеті;
 - 11) сақтандыру жағдайы басталғанға дейін кез келген қалпына келтіру, реттеу, қызмет көрсету не техникалық қызмет көрсету;
 - 12) түсіндірілмеген залал, сондай-ақ түгендеу жүргізілгеннен кейін табылған залал немесе кемшілік;

^а«Террорлық акт» - терроризм мақсаттарына қол жеткізуге және террористік сипаттағы өзге де қылмыстар жасауға бағытталған іс-әрекеттер жиынтығы.

- 13) пайдаланудың жоғалуы немесе пайдаланудың кідіруі, ұңғыманың жоғалуы, шартты мерзімінен бұрын бұзуға байланысты залалдар, кез келген тергеу сипаттағы табыстың немесе пайданың жоғалуы;
 - 14) Сақтанушының не басқа мүдделі Тараптың, оның қызметкерлерінің кез келген сақтандырылған апат кезінде не одан кейін және мүліктің көрші үй-жайларда өрттің туындау қаупіне ұшырау сәтінде мүлікті құтқаруға және сақтауға бағытталған барлық қолайлы шараларды пайдаланған кездегі немқұрайлылығы;
 - 15) Сақтандыру шартында көрсетілмеген тұлғаның сақтандырылған мүлікті пайдалануы;
 - 16) мұнайды, газды немесе ауаны бұрғылау ерітіндісі ретінде пайдалану;
 - 17) Сақтанушының немесе өзге де мүдделі тұлғалардың не олардың жұмыстарының қасақана әрекеттері;
 - 18) Сақтанушының немесе өзге де мүдделі тұлғалардың Қазақстан Республикасының заңдарын, мемлекеттік қадағалау органдарының нормативтік актілерін бұзуы, сондай-ақ жұмыс жүргізу технологиясын, сақтандырылған мүлікті пайдалану қағидаларын, өрт қауіпсіздігі ережелерін, от қауіпті және жарылыс қауіпті заттар мен заттарды тасымалдау және сақтау қағидаларын бұзуы.
- 6.2. Қалай болғанда да, төмендегілер салдарынан келтірілген залал өтелмейді:
- 1) сақтандырылған мүлікті пайдаланудың тоқтап қалуы, уақытша мүмкін еместігі және өзге де жанама залалдар;
 - 2) мүліктің ұрлануына, жоғалуына немесе өзге де инвентарлық залалдарға байланысты тоқтап қалу;
 - 3) ішкі бұзылулар салдарынан жабдықтың зақымдануы, қозғалтқыштың жарылуы немесе өзге де осыған ұқсас себептер;
 - 4) мұндай жабдықтың дизайнын немесе дизайнын жобалаудағы қателіктер.
- 6.3. Осы Қағидалар бойынша Сақтанушыға немесе үшінші тұлғаларға келтірілген тікелей мүліктік зиян ғана өтелуге жатады. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүргізбеуге құқылы:
- 1) Сақтанушының немесе үшінші тұлғаның жанама коммерциялық шығындары (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы және т. б.) жоғалған пайда;
 - 2) моральдық зиян;
 - 3) сот және сараптама шығындары.
- 6.4. Ерекшеліктің нақты тізбесі және бас тарту үшін негіз Сақтандыру шартында көзделген.
- 6.5. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайынан өзге де ерекшеліктер және (немесе) сақтандыруға шектеулер белгіленуі мүмкін.

7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 7.1. Сақтандыру шарты Сақтандыру шартының құрамдас және ажырамас бөлігі болып табылатын белгіленген нысандағы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалады. Өтініште Сақтанушы Сақтандырушы қойған мәселелерге сәйкес нақты және толық мәліметтерді көрсетуге, сондай-ақ Сақтанушы Сақтандыру шартын жасасқысы келетін сақтандыру бөлімін (бөлімдерін) көрсетуге міндетті.
- 7.2. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның басталуынан (сақтандыру тәуекелінен) болуы мүмкін залалдардың мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар белгілі мән-жайларды, егер бұл мән-жайлар Сақтандырушыға белгісіз және белгілі болмауға тиіс болса, хабарлауға міндетті.
Сақтандыру шартының талаптарына және сақтандыру бағдарламасына байланысты елеулі мән-жайларды Сақтандырушы айқындайды және Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы беретін өтініш-сауалнамада көрсетіледі.

- 7.3. Егер Сақтанушының Сақтандырушының қандай да бір сұрақтарына жауаптары болмаған кезде Сақтандыру шарты жасалған болса, соңғысы кейіннен Сақтанушы тиісті мән-жайларды хабарламағаны негізінде Сақтандыру шартын бұзуды не оны жарамсыз деп тануды талап ете алмайды. Шарт Сақтандыру шартын беру арқылы жазбаша нысанда жасалады.
- 7.4. Мазмұны бойынша Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына жауап беруі тиіс.
- 7.5. Сақтандырушы Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтанушыда сақтандыру тәуекелін сипаттайтын қосымша құжаттар жұмсалуды мүмкін.
- 7.6. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.
- 7.7. Сақтандыру шарты Тараптардың бір құжатты жасауы арқылы жазбаша нысанда жасалады.
- 7.8. Мазмұны бойынша Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына жауап беруі тиіс.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

- 8.1. Сақтандыру шарты Сақтандыру шартында белгіленген күннен бастап күшіне енеді және Тараптар үшін міндетті болады.
- 8.2. Сақтандыру шарты сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асырған сәттен бастап өзінің қолданылуын тоқтатады.
- 8.3. Сақтандыру қорғанысының қолданылу мерзімі Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.
- 8.4. Осы Қағидаларға сәйкес Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) - Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

9. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтанушының құқығы бар:

- 1) осы Шартта көрсетілген сақтандыру сомасы немесе жауапкершілік лимиттері шегінде сақтандыру жағдайы басталған кезде жәбірленушілердің өміріне, денсаулығына және мүлкіне зиян келтіруден туындаған шағымдарын төлеуге;
- 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін алуға;
- 3) осы шартты мерзімінен бұрын тоқтатуға;
- 4) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де құқықтарға құқығы бар.

9.2. Сақтанушы міндетті:

- 1) шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға белгілі мән-жайларды (өтініш-сауалнамада көрсетілген сұрақтарға жауап беру жолымен), егер бұл мән-жайлар Сақтандырушыға белгілі болмаса және белгілі болмауға тиіс болса, сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның басталуынан (сақтандыру тәуекелінен) ықтимал залалдар мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар екенін хабарлауға міндетті.
Шарттың өтініш-сауалнамасында елеулі деп айқындалған мән-жайлар елеулі деп танылады;
- 2) егер бұл өзгерістер Шарттың қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлауға міндетті. Шарт жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы кез келген өзгерістер елеулі деп танылады;
- 3) Сақтандырушыға басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы жазбаша хабарлауға;
- 4) сақтандыру сыйлықақысын Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде және тәртіппен төлеуге;

- 5) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар мән-жайлардың барлық өзгерістері туралы дереу хабарлауға;
 - 6) зиян келтіру мүмкіндігін азайту үшін сақтық шараларын қолдануға;
 - 7) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде, осы Қағидалардың 10.2.-тармағында көрсетілген барлық өтеусіз әрекеттерді жасауға міндетті.
- 9.3. **Сақтандырушының құқығы бар:**
- 1) өзіне ұсынылатын ақпарат пен құжаттарды тексеруге;
 - 2) бүлінген мүлікті тексеруге қатысуға;
 - 3) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салулар жіберуге;
 - 4) Сақтанушыдан немесе сақтандырылған тұлғадан сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;
 - 5) Заңда белгіленген тәртіппен сақтаушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне дау айтуға;
 - 6) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылмаған жағдайда, Сақтанушыны және/немесе жәбірленушіні бұл туралы жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру төлемінен бас тартуға;
 - 7) тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген қағидаларға сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы;
 - 8) Сақтанушының сақтандырылған мүлкін сақтандыру туралы айтылғанға дейін жасалған кезде де, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін де тексеруге;
 - 9) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға құқылы.
- 9.4. **Сақтандырушы міндетті:**
- 1) егер Қағидаларда қамтылған және Шарт мәтініне енгізілмеген талаптар Тараптар үшін міндетті болған жағдайда, егер Шартта осындай Қағидалардың қолданылуы тікелей көрсетілсе және Қағидалардың өзі Шартта баяндалса не оған қоса берілсе, Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыруға міндетті. Соңғы жағдайда Сақтанушыға шарт жасасу кезінде құқықтарды беруді Тараптар Шартта куәландыруы тиіс;
 - 2) жәбірленушіге оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін ұсынуға қажетті құжаттардың тізбесін хабарлауға;
 - 3) сақтандыру төлемін осы Қағидаларда көзделген мерзімдерде жүзеге асыруға;
 - 4) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда, Тараптардың келісімінде айқындалған мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;
 - 5) Сақтанушыға сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсалған ақылға қонымды және орынды шығыстарды өтеуге;
 - 6) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
 - 7) осы Қағидаларда және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға міндетті.
- 9.5. Осы бөлімнің Тараптарының құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды, Тараптардың жекелеген міндеттері осы Қағидалардың басқа бөлімдерінде көзделген және Сақтандыру шартында кеңейтілуі мүмкін.
- 10. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ӘРЕКЕТТЕРІ**
- 10.1. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ олардың себеп-салдарлық залалдарын дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі.
 - 10.2. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы:
 - 1) сақтандырылған ұңғымалардың бақылаудан шығуын болғызбау және оларға бақылауды

- қалпына келтіру бойынша барлық мүмкін шараларды қабылдауға; мүлікті құтқару, шығындарды азайту шараларын қабылдауға;
- 2) уәкілетті мемлекеттік органдардың сақтандыру жағдайын құжаттауға шаралар қабылдауға;
 - 3) ол білген сәттен бастап 72 (жетпіс екі) сағат ішінде, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы хабарлауға міндетті. Бұл ретте Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының мән-жайлары, келтірілген залалдың түрлері мен мөлшері туралы өзіне белгілі барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті;
 - 4) Сақтандырушының өкілі келгенге дейін сақтандыру жағдайынан кейін қалған бүлінген де, бүлінбеген де мүлікті сақтауға, суреттің өзгеруі қауіпсіз және шығын мөлшерінің азаюынан туындаған жағдайларды қоспағанда, өтіп кеткен адамның бейнесін өзгертпеуге;
 - 5) Сақтандырушыға жекелеген заттардың (бөліктердің) құнын көрсете отырып, бүлінген, қираған немесе жоғалған сақтандыру объектісінің тізімдемесін; сақтандыру жағдайының басталуына, оның себептеріне, залал мөлшеріне қатысты барлық құжаттарды (мемлекеттік және ведомстволық комиссиялардың, ПМ, ТЖ органдарының қорытындылары, залал сомасының негіздемесі және т. б.) ұсынуға міндетті;
 - 6) Сақтандырушыға бүлінген мүлікті қарап-тексеруді немесе зерттеп-қарауды, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеп-тексеруді жүргізуге, залалды азайту және сақтандырылған мүлікті құтқару жөніндегі іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге;
 - 7) Сақтандырушының талабы бойынша мүліктің мөлшерін бағалау және бүліну немесе жойылу себептерін анықтау үшін қажетті барлық ақпаратты жазбаша түрде беруге міндетті;
 - 8) Сақтандырушыға суброгация тәртібімен кінәліге талап қою үшін қажетті барлық қолда бар құжаттарды беруге міндетті. Әйтпесе, Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.
- 10.3. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгіленген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.
- 10.4. Сақтанушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ: Сақтандырушының осы Қағидалардың 10.2.-тармағында санамаланған шараларды қамтамасыз ету жөніндегі іс-қимылдарды қоспағанда, қандай да бір міндеттемелерді қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстарды қабылдамауға, төлемдер жасамауға және жазбаша келісімінсіз осы сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір төлемдер жасауға уәде бермеуге міндетті.
- 10.5. Сақтанушы Сақтандырушыға (соңғысының талабы бойынша) талаптарды сотқа дейінгі және сот тәртібімен реттеу кезінде Сақтанушының толық өкілеттігін беруге міндетті.

11. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ. САҚТАНУШЫНЫ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ЖЕТІСПЕЙТІН ҚҰЖАТТАР ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ МЕРЗІМІ

- 11.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы, Сақтандырылушы не жәбірленушілер тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда береді.
- 11.2. Сақтандырудың барлық бөлімдері үшін сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттар мыналар болуы мүмкін:
 - 1) өндірістегі жазатайым оқиға туралы акт (Н-1 н.) немесе жұмысқа бару немесе жұмыстан шығу жолында болған жазатайым оқиғаны тергеп-тексеру туралы акт (Н-2 н.);
 - 2) сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеп-тексеруді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мен ведомстволардың арнайы уәкілетті комиссиясы жинаған құжаттар, оның ішінде оқиға туралы жиынтық есеп;
 - 3) келтірілген зиянға жүргізілген экологиялық бағалау құжаттары;

- 4) еңбек қауіпсіздігі техникасы жөніндегі инспектордың не еңбекті қорғаудың жай-күйін және еңбек туралы, денсаулыққа зиян келтіру себептері туралы заңнаманың сақталуын бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын басқа да лауазымды адамдардың (органдардың) қорытындысы;
- 5) кәсіптік ауру туралы медициналық қорытынды, медициналық мекеменің ұсынылған алғашқы медициналық көмек туралы анықтамасы, еңбекке жарамсыздық парағы, ауру тарихының көшірмесі, медициналық-әлеуметтік сараптама комиссиясының (МӘСК) қорытындысы, жұмыскерлер қайтыс болған жағдайда - қайтыс болу туралы куәліктің көшірмесі; сарапшының (сарапшылардың) сақтандырылған мүлікті (оның қалдықтарын) қарау актілері;
- 6) сараптама актілері (сарапшылардың, мамандардың (бағалаушылардың) қорытындысы);
- 7) Сақтанушының бухгалтерлік кітаптар мен олардан үзінді көшірмелер, түгендеу тізімдемелері, баланстық есептер, статистикалық есептіліктер, шоттар мен түбіртектер, сондай-ақ Сақтанушының сақтандыру кезеңінде де, алдыңғы үш жылда да өндірістік және коммерциялық қызметіне қатысты басқа да құжаттар негізінде жүзеге асырылған шығындары мен шығыстарын есептеу көрсетілген бухгалтерлік құжаттардың қосымшасымен;
- 8) Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын құжаттарды қоса отырып, үшінші тұлғалардың немесе олардың құқықтық мирасқорларының Сақтанушыға жазбаша шағымдары;
- 9) Сақтанушыдан үшінші тұлғаларға немесе қоршаған табиғи ортаға келтірілген зиян сомасын өндіріп алу туралы сот органдарының шешімі (немесе оның көшірмесі) (егер Сақтандырушы талап етсе);
- 10) келтірілген зиян мен келтірілген шығыстардың мөлшерін айқындауға мүмкіндік беретін өзге де құжаттар.
- 11.3. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар ұсынылмаған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыны немесе Сақтандырылған/Пайда алушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша хабардар етуге міндетті.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ТАЛАПТАРЫ.

- 12.1. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталғаны туралы жазбаша хабарлама алғаннан кейін Сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:
 - 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін белгілейді; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін растайды; салдарынан залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды; сарапшыларды, авариялық комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;
 - 2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы актіні қоса қояды.
- 12.2. Сақтандыру төлемінің мөлшері Сақтанушы тағайындаған авариялық комиссардың (сюрвейердің) қорытындысы негізінде немесе Сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде Тараптардың келісімі бойынша айқындалады.
- 12.3. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Сақтанушының төлем туралы жазбаша өтініші, Сақтанушы ұсынған құжаттар және сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.
- 12.4. Сақтандыру жағдайы туралы актіні Сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды. Қажет болған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру жағдайының себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға құқылы.
- 12.5. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылады:
 - 1) мүліктің толық жойылуы кезінде - қолда бар қалдықтардың құнын шегергендегі оның нақты құны мөлшерінде;
 - 2) мүлікке ішінара зақым келген кезде - қалпына келтіру шығыстары мөлшерінде.
- 12.6. Егер қалпына келтіру шығындары сақтандыру жағдайы басталған кезде бүлінген немесе жоғалған мүліктің нақты құнынан асып кетсе, толық жойылу орын алады.

- 12.7. Егер тексеру шартты жасасу кезінде Сақтанушының өтінішіндегі мүліктің құны нақты сомадан төмен көрсетілгені анықталса, онда сақтандыру төлемінің сомасы пропорционалды түрде төмендейді.
- 12.8. Қалпына келтіру шығындары мыналарды қамтиды:
- 1) жөндеуге арналған материалдар мен қосалқы бөлшектерге арналған шығыстар;
 - 2) жөндеу үшін ақы төлеу бойынша шығыстар;
 - 3) материалдарды жөндеу орнына жеткізу және сақтандыру жағдайы басталғанға дейін сақтандырылған мүлікті қалпына келтіру жөніндегі шығыстар.
- 12.9. Қалпына келтіру шығындары мыналарды қамтымайды:
- 1) сақтандырылған мүліктің өзгеруінен немесе жақсаруынан туындаған қосымша шығыстар;
 - 2) уақытша немесе қосалқы жөндеуден немесе қалпына келтіруден туындаған шығыстар;
 - 3) қажетті шығындардан тыс жүргізілген басқа да шығындар.
- Жөндеу процесінде ауыстырылатын бөлшектердің, тораптардың, агрегаттар мен бөлшектердің құны сомасынан тозуға шегерімдер жүргізіледі.
- 12.10. Сақтандыру жағдайы басталған кезде бақылаудан шыққан ұңғымаларды бақылауды қалпына келтіруге байланысты не оларға өртті сөндіру үшін, ұңғыма бақылаудан шыққан немесе өрт шыққан кезден бастап ұңғыманы бақылау немесе өртті сөндіру қалпына келген кезге дейінгі кезеңге жұмсалған шығыстар, сондай-ақ, мұнай, газ құбырларындағы өртті қалпына келтіруге және сөндіруге кеткен шығыстар да төлеуге жатады.
- Мұндай шығындар мыналарды қамтиды:
- 1) материалдардың құны;
 - 2) арнайы жабдықты жалға алу немесе жалдау бойынша шығыстар, егер ол Сақтанушыда болмауы тиіс болса;
 - 3) ұңғымаларды бақылауды қалпына келтіруге немесе ұңғымадағы өртті сөндіруге маманданған адамдар мен фирмалар орындайтын қызметтер мен жұмыстардың құны;
 - 4) ұңғыманың үстінен бақылау қалпына келтіру үшін қажетті бұрғылау және өзге де жұмыстарды орындау жөніндегі шығыстар;
 - 5) ұңғыманы бақылауды қалпына келтіру немесе өртті сөндіру үшін қажетті шамада, бірақ жауапкершіліктің көзделген көлемінен (сақтандыру сомасынан) аспайтын басқа да орынды жұмсалған шығыстар;
 - 6) ұңғымаішілік жабдықты алу жөніндегі шығыстар;
 - 7) қайта бұрғылау операциялары бойынша шығыстар.
- 12.11. Барлық жағдайларда тек қайталап жөндеу бойынша нақты шығыстар өтелуге жатады. Егер Сақтанушы сақтандыру жағдайы басталған сәттен бастап 540 күн өткенге дейін немесе Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру мерзімі өткенге дейін қайта бұрғылауға кіріспесе (бұл ретте осы күндердің соңғысы назарға алынады), онда Сақтандырушы қайта бұрғылау жөніндегі шығыстарға қатысты сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетінен босатылады, тіпті олар осы Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес өтелуге жататын болса да.
- 12.12. Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігіне байланысты үшінші тұлғалармен туындаған шығыстар төленеді:
- 1) үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне зиян келтіргені үшін;
 - 2) егер мұндай эвакуациялау құзыретті мемлекеттердің өкімі бойынша жүзеге асырылса және оның қажеттілігі сақтандыру жағдайының басталуына байланысты болса, қоршаған ортаны ластайтын заттарды жинау немесе жою құнын, ашық теңізде мұнай дақтарын ұстап қалуды, қоршаған ортаны, адамдарды, жануарларды және жылжымалы мүлікті (Сақтандырушыда жұмыс істейтін адамдарды қоспағанда) одан әрі ластауды болғызбауды қоса алғанда, табиғат қалпына келтіру іс-шараларын жүргізгені үшін.
- 12.13. Бірнеше жеке немесе заңды тұлғаларға сақтандыру жауапкершілігінің шартпен келісілген көлемінің сомасына зиян келтірілген кезде жәбірленушілердің әрқайсысына сақтандыру төлемі (егер олар бір мезгілде талап-арыздар қойған жағдайда) шартта белгіленген шекті сома мөлшерінде осы адамдардың әрқайсысына келтірілген зиян көлеміне барабар төленеді.

- 12.14. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, Сақтандырушы өтеуге тиіс.
- 12.15. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы керек. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.
- 12.16. Сақтандырушы ықтимал залалдарды азайту үшін Сақтанушының оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

13. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТАРТУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ

- 13.1. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін отыз күн мерзімде не Тараптардың келісімінде айқындалған мерзімде сақтандыру төлемі туралы, не одан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы Сақтанушыға (Пайда алушыға) жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін негізді түрде уәждейді және Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін Сақтанушыны (Сақтандырылушыны, Пайда алушыны) сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабардар етеді.
Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру төлемін сақтандыру төлемі туралы шешім шығарылғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде жүзеге асырады.
- 13.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтандырушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен және шарттарда шағымдануы мүмкін.
- 13.3. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз бола алады:
- 13.4. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
- 13.5. Сақтанушының сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамауы;
- 13.6. Сақтанушының шығын келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
- 13.7. Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән жайларын тергеуге және ол келтірген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі келтіруі;
- 13.8. Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтанушыға талап ету құқығына өту үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы;
- 13.9. Сақтанушының осы Қағидалардың 10.2.-тармағында көрсетілген сақтандыру жағдайы басталған кезде қажетті әрекеттерді орындамауы.
- 13.10. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

14. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

- 14.1. Қосарланған сақтандыру - әрқайсысымен дербес шарттар бойынша бірнеше Сақтандырушыларда бір объектіні сақтандыру.
- 14.2. Қос мүліктік сақтандыру кезінде Сақтандырушы Сақтанушының алдында онымен жасалған шарт шегінде жауапты болады, алайда Сақтанушы не Пайда алушы барлық Сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауға тиіс.

**15. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ
ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЫ**

- 15.1. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса (кәсіпшіліктердегі жұмыстарды қысқарту немесе олардың сипатының елеулі өзгеруі; келісімшарттарға толықтырулар жасау және беру бұрғылау немесе өзге де сақтандырылған жұмыстарға; бұрғылау жабдықтарын немесе кәсіпшіліктерді үшінші тұлғаларға беру, тіпті мұндай беру уақытша болса да; бұрғылау немесе өзге де сақтандырылған жұмыстарды жүргізуге арналған келісімшарттар бойынша Тараптардың міндеттемелерін өзгерту немесе олардың мерзімдерін айтарлықтай өзгерту және т.б.).
- 15.2. Кез келген жағдайда Сақтандыру шартында айтылған өзгерістер елеулі деп танылады.
- 15.3. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.
- 15.4. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысына дейін төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы.
- 15.5. Сақтанушы осы Қағидалардың 15.1.-тармағында көзделген міндеттерін орындамаған жағдайда, Сақтандырушы шартты бұзуды және оны бұздан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.
- 15.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылып кеткен болса, Сақтандырушының шартты бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

16. СУБРОГАЦИЯ

- 16.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға төленген сома шегінде Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы өтеді.
- 16.2. Сақтанушы сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінің барлық құжаттары мен дәлелдемелерін беруге және Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.
- 16.3. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан және артық төленген сомадан қайтаруды талап ету құқығынан босатылады.

17. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ТАЛАПТАРЫ

- 17.1. Сақтандыру шарты келесі жағдайларда өз қолданысын тоқтатады:
- 1) Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі өткенде;
 - 2) Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатылғанда;
 - 3) франшиза туралы шартты қолдануды ескере отырып, толық сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанда.
- 17.2. Азаматтық Кодексте көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, Сақтандыру шарты келесі жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:
- 1) сақтандыру объектісі өмір сүруін тоқтатқан кезде;
 - 2) Сақтанушы болып табылмайтын Сақтанушы қайтыс болған кезде, ол ауыстырылмаған кезде;

- 3) егер Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе, ал шартта немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актісінде өзгеше белгіленбесе, Сақтанушының мүліктік сақтандыру объектісін иеліктен шығаруы;
 - 4) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырған Сақтандырушының белгіленген тәртіппен Кәсіпкерлік қызметін тоқтатуы;
 - 5) сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылып, сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан өзгеше мән-жайлар бойынша тоқтатылған кезде;
 - 6) Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату (қызметін мәжбүрлеп тоқтату туралы) туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезде;
 - 7) Сақтанушы Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген тәртіппен ресімдеген сақтандыру полисіне енгізілген шарттар мен мәліметтердің өзгеруі (сақтандыру полисін беру арқылы Сақтандыру шартын ресімдеген жағдайда).
Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты сөйлеуді тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған сәттен бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап басқа біреуді дереу хабардар етуге тиіс.
- 17.3. Сақтандыру шарты Тараптардың бастамасы немесе келісімі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылуы мүмкін. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға бастамашы болған Тарап, егер Сақтандыру шартында немесе Тараптардың келісімінде өзгеше көзделмесе, екінші Тарапты жоспарланған тоқтату күніне дейін күнтізбелік 15 (он бес) күннен кешіктірмей хабардар етеді. Тараптардың бастамасы немесе келісімі бойынша мерзімінен бұрын тоқтату шарттары Сақтандыру шартында айқындалады.
- 17.4. Осы тараудың 17.2.-тармағында көзделген мән-жайлар бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне сақтандыру қолданылған уақытқа пропорционалды түрде құқығы бар, сондай-ақ егер Сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, алынған сақтандыру сыйлықақысы сомасының 35% - нан аспайтын Сақтандыру шартын бұзуға байланысты шығындарды ұстап қалуға құқылы.
- 17.5. Егер Қазақстан Республикасының заңдарында және Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы кез келген уақытта Сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.
- 17.6. Егер бұл осы тараудың 17.2.-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, Сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде (Сақтанушының бастамасы бойынша бұзу), Сақтандырушы (осы тараудың 17.7.-тармағында көрсетілген жағдайларды қоспағанда) құқылы:
- 1) - төленген сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарналарын қайтармауға;
 - 2) - егер Сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, алынған сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру сыйлықақыларының (сақтандыру жарналарының) сақтандыру қолданылған уақытқа барабар бір бөлігін және Сақтандыру шартын бұзуға байланысты 35%- нан аспайтын мөлшерде шығасыларын шегергенде, алынған сақтандыру сыйлықақысы сомасының қайтаруға құқылы.
- 17.7. Сақтанушы-жеке тұлға Сақтандыру шартынан бас тартқан жағдайда, ол жасалған күннен бастап күнтізбелік он төрт күн ішінде Сақтандырушы Сақтанушы-жеке тұлғаға сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) сақтандыру қолданылған уақыттың барабар уақытына бір бөлігін және Сақтандыру шартын бұзуға байланысты алынған (алынған) сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) он пайызынан аспайтын шығындарын шегергенде, алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) қайтаруға міндетті.
Сақтанушы-жеке тұлға өзінің (қарыз алушының) қарыз шарты бойынша қарыз беруші алдындағы міндеттемелерін орындауы себебі бойынша Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде Сақтандырушы Сақтанушы-жеке тұлғаға алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) сақтандыру уақытына барабар бір бөлігін және Сақтандыру шартын бұзуға байланысты,

- алынған сақтандыру сыйлықақысынан (сақтандыру жарналарынан) он пайызынан аспайтын шығынды шегергендегі қайтаруға міндетті.
- 17.8. Егер Сақтандыру шартының талаптарында Сақтандырушы бірінші орын алған сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған жағдайда оны мерзімінен бұрын тоқтату көзделсе, онда Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысы қайтаруға жатпайды.
- 17.9. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтанушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда сақтандыру сыйлықақысы (оның бір бөлігі) қайтаруға жатпайды.
- 17.10. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толығымен қайтаруға міндетті.
- 17.11. Егер Сақтандыру шарты сот Тарапынан жарамсыз деп танылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға одан алынған сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын қайтаруға, ал Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға одан алынған сақтандыру төлемін қайтаруға міндетті.

18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 18.1. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын дауларды Тараптар тікелей келіссөздер арқылы қарайды.
- 18.2. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен шешіледі.

19. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР

- 19.1. Сақтандырушы осы Қағидалардың негізінде нақты Сақтанушыға немесе Сақтандырушылар сегментіне бағдарланған, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін шамада түрлі тәуекелдер жиынтығымен сақтандырудың жеке шартына немесе осы Сақтандыру қағидаларының негізінде жасалатын сақтандыру шарттарының жекелеген тобына сақтандыру шарттарын немесе сақтандыру бағдарламасынан үзінді көшірмелер жасауға құқылы.
- 19.2. Сақтандыру талаптары деп осы Қағидалар мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы негізінде қалыптастырылған және жеке шартқа немесе топқа жататын сақтандырудың елеулі және қосымша талаптары түсініледі.
- 19.3. Сақтандырушы сақтандыру шарттарына немесе бағдарламаларына, осы Қағидалардың негізінде жасалатын бірыңғай сақтандыру шарттарының жекелеген топтарына маркетингтік атаулар беруге құқылы.
- 19.4. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Тараптар осы Қағидалардың жекелеген ережелерін өзгерте (алып тастай) алады және (немесе) Сақтандыру шартын Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де жолдармен толықтыра алады.